

รายงานวิจัย

เรื่อง

ความคิดทางสังคมการเมืองของ “เฮสิียด”
Hesiod’s Social and Political Thought

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิศาล มุกดาร์ศมี

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสร้างองค์ความรู้

ประจำปี 2565

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา

ความคิดทางสังคมการเมืองของ ‘เฮสิียด’

พิศาล มุกตารัตน์¹

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการศึกษาในเชิงของการตีความเอกสาร ในรูปของงานเขียนเชิงกวีนิพนธ์ เพื่อเข้าใจถึงความหมายและแนวคิดทางสังคมการเมืองของกวีนักเขียนกรีกโบราณที่ชื่อ ‘เฮสิียด’ ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงประมาณศตวรรษที่หกก่อนคริสตกาล ‘เฮสิียด’ เสนอความรู้และความคิดทางสังคมการเมืองผ่านบทกวีสองชิ้นได้แก่ ‘Theogony’ บอกเล่าเรื่องราวในเชิงเทพปกรณัม ให้ความรู้ถึงกำเนิดเหล่าเทพเจ้าของกรีกโบราณ ความสัมพันธ์ระหว่างเหล่าเทพเจ้าใน ‘รุ่นไททัน’ (Titans) และ ‘รุ่นโอลิมเปียน’ (Olympians) และชิ้นต่อมา ‘Works and Days’ ให้ภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนทำงานหนักเพื่อทำมาหาเลี้ยงชีวิต เสนอแนะความรู้ในเรื่องคุณธรรมเพื่อการมีชีวิตที่ดี และแนวคิดในเรื่องความยุติธรรมเพื่อการอาศัยอยู่ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเมือง

เฮสิียดแสดงความคิดทางสังคมการเมืองผ่านแนวคิดเรื่องกำเนิดและพัฒนาการกาย เรื่องเล่า ‘เทพปกรณัมเผ่าพันธุ์มนุษย์’ (myth of races) มีรายละเอียดประกอบด้วยเผ่าพันธุ์ทองคำ เงิน สัมฤทธิ์ ีวีบุรุษและเหล็กตามลำดับ ‘เทพปกรณัมเผ่าพันธุ์มนุษย์’ บรรยายถึงการเกิดขึ้นและดับสูญไปของเผ่าพันธุ์หนึ่งไปสู่เผ่าพันธุ์หนึ่ง สะท้อนถึงความเสื่อม ความตกต่ำลงของเผ่าพันธุ์มนุษย์ เปรียบเทียบการมีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันของมนุษย์ จากยุคที่เคยมีชีวิตที่สุขสบาย ค่อยๆ ประสบกับความทุกข์ยาก ความลำบากไปเรื่อย ๆ โดยมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติตัวไม่สนใจคุณธรรม ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง แสดงออกในลักษณะไม่ให้ความเคารพในเทพเจ้า มีธรรมชาติที่ขบขี้กำลัง ความรุนแรง ประดิษฐ์อาวุธขึ้นมาเพื่อใช้ทำห้ำหั่นเข่นฆ่ากัน ‘เฮสิียด’ ให้ความสำคัญกับความคิดในเรื่องของความยุติธรรม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการอยู่อาศัยร่วมกันของผู้คนในชุมชนเมือง ประกอบด้วยรูปแบบของ ‘เทวยุติธรรม’ ‘ความยุติธรรมในธรรมชาติ’ และ ‘ความยุติธรรมที่ชุมชนการเมืองสร้างขึ้น’

เรื่องราวเทพปกรณัมของ ‘เฮสิียด’ มีความสำคัญในฐานะจุดเริ่มต้นของแนวคิดในเรื่องกำเนิดความเป็นมาของมนุษย์และชุมชนการเมือง การมีรูปแบบชุมชนเมืองที่ดีและไม่ดี ความรู้ในเชิงคุณธรรม ความยุติธรรม พันธะทางการเมือง ที่จะส่งอิทธิพลต่อพัฒนาการความรู้ทางความคิดและปรัชญาการเมืองกรีกโบราณในช่วงต่อมา ทั้งกับโสกราตีส เพลโตและอริสโตเติล

คำสำคัญ : เฮสิียด เทพปกรณัมว่าด้วยเผ่าพันธุ์ คุณธรรม ความยุติธรรม

¹รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Hesiod's Social and Political Thought

Pisan Mukdaratsami²

This research is based on documentary research. An interpretive with close reading method was used in this research. 'Theogony' and 'Works and Days' were the poems of Hesiod. Both poems were probably composed at about 700 B.C. His poems represented the ideas and knowledge of Ancient Greece on an origin and genealogies of gods and their relation with human. 'Works and Days' was a handbook on divination, astronomy, farmer's ethics, farming almanac and the most important 'a myth of human races'.

Hesiod used metaphor which he called 'myth of races' to represent the idea of regressive decline of human races from the best descend to the worst ; beginning from the birth of golden race, silver, bronze, hero and iron respectively. The cause of regressive decline occurred from human nature was prone to use force, committed violence and arms in solving problems. He portrayed in each race human forsake from virtues and justice and finally the god decided to annihilate. Hesiod also reflected the ideas and knowledge of justice in a form of Divine Justice, Natural and Human Justice. All these justices still in conflict and controversy with each others.

Both the myth of human races and idea of justices had an impact and influenced on later Greece political philosophers. We cannot deny the political idea of Socrates, Plato and Aristotle were inheritance from Hesiod. Hesiod's idea of justice, virtues and political obligation still remain an indispensable knowledge for society and any political regime if they desire to live a good, peaceful and happiness life.

Keywords : Hesiod, Myth of Races, Virtue and Justice

²Associate Professor. Ph.D. School of Political Science, Sukhothaimathirat Open University

E-Mail : dionysussiam@gmail.com